

รู้ไว้ไกลโทษ

ตอน “เจ้าพนักงานของรัฐเข้าข่ายมีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการที่ตนมีหน้าที่หรือผลประโยชน์ทับซ้อน”

สำหรับบทความ “รู้ไว้ไกลโทษ” ซึ่ง กสป. ได้จัดทำอย่างต่อเนื่องเข้าสู่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ แล้ว เหตุผลที่พวกเราจัดทำบทความดังกล่าวขึ้น เพื่อเป็นการย้ำเตือนในสิ่งที่พี่น้องชาว ทช. มีความรู้ความเข้าใจดีอยู่แล้วให้ตระหนักและเล็งเห็นถึงผลของการกระทำทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจที่อาจเป็นการกระทำที่เข้าข่ายผิดระเบียบของทางราชการหรือผิดกฎหมาย ดังนั้น “รู้ไว้ไกลโทษ” ฉบับแรกของปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ กสป. ขอนำเสนอ กรณีเจ้าพนักงานของรัฐเข้าข่ายมีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการที่ตนมีหน้าที่หรือที่เป็นคำที่เรียกกันอย่างแพร่หลายว่า “ผลประโยชน์ทับซ้อน” ในการกระทำความผิดเป็นความผิดทางวินัยและเป็นความผิดตามกฎหมายของ ป.ป.ช. แต่ท่านรู้หรือไม่ นอกจากจะมีความผิดตามกฎหมายเฉพาะดังกล่าวแล้ว ผู้กระทำความผิดยังอาจมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาซึ่งเป็นบทกฎหมายทั่วไปอีกด้วย ประมวลกฎหมายอาญาได้บัญญัติถึงกรณีเจ้าพนักงานของรัฐเข้าข่ายมีส่วนได้ส่วนเสียในกิจการที่ตนมีหน้าที่หรือผลประโยชน์ทับซ้อนไว้ในมาตรา ๑๕๒ ดังนี้

มาตรา ๑๕๒ “ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ ๑ ปีถึง ๑๐ ปี และปรับตั้งแต่ ๒๐,๐๐๐ บาทถึง ๒๐๐,๐๐๐ บาท”

พิจารณาองค์ประกอบความผิด

๑. เป็นเจ้าพนักงาน หมายความว่า เป็นบุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงานหรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าจะเป็นประจำหรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ จากความหมายดังกล่าว ไม่ว่าจะเข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำหรือลูกจ้างชั่วคราว ล้วนแล้วแต่เป็นเจ้าพนักงานตามคำนิยามของประมวลกฎหมายอาญาทั้งสิ้น

๒. มีหน้าที่จัดการหรือดูแลกิจการใด หมายความว่า เจ้าพนักงานที่มีหน้าที่ในการจัดการหรือดูแลกิจการโครงการใดๆ ซึ่งเป็นหน้าที่ที่มีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ และรวมถึงหน้าที่ที่เกิดจากการสั่งการหรือมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาอีกด้วย

๓. เข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการนั้น ตัวอย่าง เข้าไปเป็นผู้รับเหมาเสียเองหรือไปยืมชื่อผู้อื่นมาเป็นผู้รับเหมางาน หรือเข้าไปเป็นหุ้นส่วนกับผู้รับเหมาประมาณงานที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน โดยตนมีอำนาจจัดการหรือดูแลโครงการใดๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งเอื้อประโยชน์ให้กิจการของตนเอง ญาติ หรือพวกพ้อง เช่น กำหนดสเปคให้กิจการใดได้ประโยชน์ หรือทำด้วยวิธีการใดๆ ที่ไม่ตรงไปตรงมาให้กิจการใดได้งานของทางราชการ

๔. โดยเจตนา หมายความว่า กระทำโดยรู้สำนึก และผู้กระทำความผิดประสงค์ต่อผล หรือยอมเล็งเห็นผลของการกระทำนั้น

กรณีตัวอย่าง (อ้างอิงจากคำพิพากษา)

จำเลยที่ ๑ เป็นปลัดเทศบาล โดยครอบครัวฝั่งภรรยาเมียอาชีพประกอบกิจการเป็นผู้รับจ้างทั่วไป ปลัดเทศบาลผู้นี้ได้รับคำสั่งแต่งตั้งจากเทศบาลให้เป็นผู้ตรวจงานจ้างในการจ้างเหมาขุดลอกและล้างทางระบายน้ำในเขตเทศบาลซึ่งผู้รับจ้างที่ได้งานดังกล่าวคือครอบครัวฝั่งภรรยาของปลัดเทศบาลผู้นี้ จำเลยที่ ๑ ทั้งที่รู้ว่างานดังกล่าวมีส่วนเกี่ยวข้องกับครอบครัวของตนเองแต่กลับไม่มีการทักท้วงหรือแสดงเจตนาในการขอเปลี่ยนตัวผู้ตรวจงานจ้าง ทั้งยังใช้ให้คนงานของเทศบาลทำงานร่วมกับคนงานของผู้รับจ้างอีกด้วย จำเลยที่ ๑ ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่จัดการและดูแลกิจการของเทศบาล แต่กลับเข้ามีส่วนได้เสียเพื่อประโยชน์สำหรับตนเองและผู้อื่นเนื่องด้วยกิจการดังกล่าว จึงเข้าองค์ประกอบความผิดตามมาตรา ๑๕๒ ครบทั้ง ๔ ข้อข้างต้น กล่าวคือเป็นทั้งเจ้าพนักงาน มีอำนาจหน้าที่ดูแลกิจการ และมีเจตนาให้ตนเองหรือผู้อื่น (ครอบครัวภรรยา) ได้ประโยชน์จากโครงการของเทศบาล ทั้งยังใช้คนงานของเทศบาลในการดำเนินงานร่วมกับเอกชนเป็นเหตุให้เทศบาลได้รับความเสียหาย การกระทำของจำเลยที่ ๑ จึงเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๒ และมาตรา ๑๕๓ อันเป็นการกระทำความผิดผิดกฎหมายหลายบท ต้องลงโทษตามมาตรา ๑๕๒ ซึ่งเป็นบทหนัก

กองส่งเสริมจริยธรรมและป้องกันการทุจริต กรมทางหลวงชนบท
NO.๑๙ วันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๑